

**Oplægsopholder: Jørgen Aagaard, professor, overlæge, dr. med. Aalborg
Universitetshospital - Psykiatrien.**

Titel: En ny klang i Psykiatrien

Indledning

Der har altid været spændinger i psykiatrien omkring sygdomsforståelse og behandling - og omkring det etablerede og det nye.

Hvad var det nu for noget med musikterapi? Skulle musikterapi nu også have en plads i Psykiatrien i Aalborg?

Tanker og skrivelser omkring etablering af en klinisk uddannelse placeret på Aalborg Universitet startede i begyndelsen af 1980'erne. En langvarig forberedelse - fødselsforberedelse må man næsten kalde det - endte med etablering af et forsøgsprojekt på Aalborg Psykiatriske Sygehus i 1994. En festlig indvielse fulgte, og navnet blev: Musikterapiklinikken.

Jeg fik og tog i opdrag gennem de første år at varetage ugentlig supervision, rådgivning og visitation. De første år - den tidlige opvækst må man næsten kalde det - var meget turbulente, der var mange udfordringer og bekymringer. Kunne musikterapiklinikken i det hele taget overleve, og hvis det blev tilfældet: Ville der komme mén, der ikke kunne kompenseres?

Det gik imidlertid ud over al forventning. Den 01.01.1998 fik musikterapiklinikken status som permanent behandlings- og uddannelses tilbud.

Der kom en ny klang i Psykiatrien.

Psykiatriens sygdomsforståelse

Psykiatriens sygdomsforståelse er biologisk, humanistisk og socialt begrundet. Men den relative betydning af disse tre elementer i forhold til den enkelte diagnose, den enkelte patient, som årsagsforståelse og som forståelse af sygdommens konsekvenser, har ændret sig over tid.

Men ligesom hjertesygdomme helt overvejende sidder i hjertet, så sidder de psykiatriske sygdomme helt overvejende i hjernen: Hvor skulle de ellers sidde?

De patienter, der henvises fra en sengeafdeling eller fra et ambulatorium mhp. vurdering/behandling, har en henvisningsdiagnose og en journal. De psykiatriske sygdomssymptomer, pt. har, afgrænser henvisningsdiagnosen. Symptomer kan omhandle:

- tænkning
- emotioner
- adfærd
- angst, tvang
- stemning
- produktive psykotiske symptomer

Den enkelte patients sygdomssymptomer veksler i styrke og ændrer sig over tid, og ofte er symptomerne lidelsesfyldte med betydelige konsekvenser for det enkelte menneskes livsudfoldelse.

Musikterapiklinikkens sygdomsforståelse er naturligvis ikke anderledes end den herskende forståelse i psykiatrien, men det behandlingsmæssige fokus og måden at behandle på er anderledes.

Hvilke patienter kan have gavn af musikterapi?

Der blev udarbejdet aftaler vedrørende: Henvisning, prøveforløb, terapiegnethed, behandlingsplan, supervision, rådgivning, dokumentation med videre samt to statements:

- musikterapi udgør en del af det samlede behandlingstilbud
- musikterapeuten kan optræde som primær terapeut eller som givende en assistance

Den psykiatriske diagnose kunne være vejledende for egnethed, respektive om pt. kunne have gavn af et musikterapeutisk behandlingstilbud. Det viste sig imidlertid, at det var mere hensigtsmæssigt at se på symptomgrupper, så som:

- tankeforstyrrelser
- emotionelle forstyrrelser
- situationsbundet angst
- tvangssymptomer/intellektualisering
- autisme, anhedoni

Endvidere viste det sig, at det skulle være muligt at afgrænse nogle centrale psykologiske temaer, så som:

- nærhed/distance
- aggression/antiaggression
- dependent/independent
- acting out/non acting out
- til stede/ikke til stede
- grænsesætte/ikke grænsesætte

Og at der kunne indgås aftaler om behandlingsforløbet.

Afslutning

Tillykke med 20 års jubilæet.

Vi har den fælles viden, at det helt centrale i psykiatrisk behandling er relationen mellem patient og behandler. I varetager en ganske særlig form for terapi, hvor pt. om noget bliver hørt og får skærpet sin evne til at høre efter den rette klang. Jeres ganske specielle form for relations-behandling kan medføre

bedre symptomkontrol og et bedre liv. I har i stor udstrækning dokumenteret jeres værdi til gavn for patienterne, men man kunne godt her efter 20 år spørge, om tiden ikke er moden til, at der etableres en egentlig effektundersøgelse, som fx: Har ambulante musikterapi i en randomiseret undersøgelse bedre effekt på symptomkontrol og funktion over for en veldefineret gruppe af patienter med skizofreni end standardbehandling over for samme gruppe. Selv om en sådan undersøgelse tager mange år at gennemføre, vil det kunne give musikterapien et forskningsmæssigt løft og derigennem fremme mere forskning og udbredelse af denne særlige terapiform.

Det ville give en ny klang i Psykiatrien.

[Illustrationerne er udført af Tina Hjortsberg Rasmussen, Aarhus, og gengivet med tilladelse fra Nielsen M, Mikkelsen AM, Aagaard J., "Styr på stemmerne", grafisk produktion, Aarhus 2009]